

Helsinki 21.10.2008
Asianro 2008-00701
Viite Opetusministeriön lausuntopyyntö Dnro 21/010/2007
Asia Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi uudeksi yliopistolainsäädännöksi

Opetusministeriölle

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus esittää lausuntonaan luonnoksesta hallituksen esitykseksi uudeksi yliopistolainsäädännöksi seuraavaa.

Kirkkohallitus pitää esitettyä lakia kokonaisuudessaan tarkoituksenmukaisena ja nykyajan vaatimuksia vastaavana. Toimintaympäristön ja työelämän muutoksiin on tärkeää vastata ja toimia haasteitten mukaan, mutta kilpailukyvyn kasvamisen ei tule olla ainoana perusteena. Kirkkohallituksen mielestä koulutus- ja tutkimusjärjestelmää tulee edelleen kehittää myös sivistyksen, etiikan, kulttuurin ja sosiaalisuutta tukevan arvomaailman vahvistamiseksi.

Yliopistojen hallitukseen esitetään valittavaksi yliopistoyhteisöön kuulumattomia henkilöitä. Jos tähän päädytään, heidän tulisi edustaa monipuolisesti yhteiskuntaelämän ja yliopiston toimialaan kuuluvien tieteiden ja taiteiden asiantuntemusta. On tärkeää, että jäsenten valinnassa otetaan huomioon myös suomalaisen yhteiskunnan uskonnollinen arvomaailma.

Kirkkohallitus esittää, että

- yliopistolakia uudistettaessa on varmistettava ns. pienten alojen säilyminen riittävän vahvoina yliopistokoulutuksessa. Kun yliopistojen itsenäisyyttä vahvistetaan antamalla niille valta päättää rahoituksen kohdentumisesta yliopiston sisällä yliopiston omien strategisten valintojen kautta, ne saattavat keskittyä tuottaviin ja vahvasti ulkopuolista rahoitusta saaviin tieteenaloihin ja tutkimuskohteisiin. Pienten tieteenalojen ja yritysmaailmaa kiinnostamattomien, mutta silti merkittävien ja ajankohταisten tutkimuskohteitten kehittämisen ei tule jäädä vähemmälle. Konkreettisesti

vaarassa voivat olla esimerkiksi monet humanistiset sekä taiteen ja kulttuurin tieteenalat, joihin lukeutuvat mm. teologia ja kirkkomusiikki.

- yliopistoja kehitettäessä painotetaan jatkossakin yliopistojen tehtävän mukaista vapaan tutkimuksen sekä tieteellisen ja taiteellisen sivistyksen edistämistä. Tehtävä on erittäin tärkeä, mutta sen toteutuminen on viime vuosina näyttänyt vaarantuvan, kun yliopistojen rahoitusmalleissa on painotettu suoritettuja tutkintoja ja huippututkimusta. Yliopistojen tulee jatkossakin olla yleissivistäviä sekä hyvinvointia lisääviä ja kasvattavia laitoksia, joiden tutkimus- ja opetustoiminnassa tulevat riittävästi esille myös pienet ja välitöntä taloudellista hyötyä tuottamattomat tieteenalat. Tämän yleissivistävän tehtävän toteutuminen on varmistettava yliopistojen rahoituksessa myös tulevaisuudessa.
- yliopistolaisissa otetaan vahvemmin kantaa yliopisto-opetuksen tuottamiin työelämävalmiuksiin. Nykyinen laki ja myös uusi esitys korostavat tutkimustyötä ja tutkimukseen perustuvan opetuksen laatua. Työelämävalmiuksien näkökulma on luonnoksessa esillä lähinnä epäsuorasti yliopistojen ns. kolmannessa tehtävässä, jossa korostetaan vuorovaikutusta yhteiskunnan kanssa sekä toiminnan laadukkuutta. On välttämätöntä, että yliopistojen korkeatasoinen tutkimukseen perustuva opetus tuottaa työelämässä tarvittavaa osaamista ja sitä voidaan vahvistaa yliopistojen tarjoamalla täydennyskoulutuksella.
- yliopistolain jatkovalmistelussa otetaan huomioon ns. Akku-johtoryhmän väliraportissa tehdyt esitykset. Kirkkohallitus yhtyy kyseisen väliraportin näkemykseen, että ”yliopistolain uudistamisen on osaltaan tuettava kokonaisuudistuksen tavoitteita, kuten elinikäisen oppimisen edellytysten ja korkeakoulutettujen täydennyskoulutusmahdollisuuksien parantamista sekä korkeakoulutasoisen aikuiskoulutuksen vahvistamista. Elinikäisen oppimisen edistämisen tulee olla myös yliopistojen tehtävänä. Siksi yliopistolain ao. pykälässä tulee mainita elinikäisen oppimisen edistäminen. Yliopistolain nykyinen muotoilu ’voivat järjestää myös täydennyskoulutusta ja avointa korkeakouluopetusta’ on muutettava velvoitettavampaan muotoon, esimerkiksi ’huolehtivat avoimesta yliopisto-opetuksesta ja korkeasti koulutettujen täydennyskoulutuksesta’.”

Varapuheenjohtaja

Freja Häggblom

Kirkkoneuvos

Seppo Häkkinen